

ATMINTINĖ TEIKIANTIEMS KANDIDATUS APDOVANOTI ORDINO „UŽ NUOPELNUS LIETUVAI“ MEDALIUI

1. Apdovanojimo ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu paskirtis

Pabrėžti tiek motinos (įmotės, globėjos, (rūpintojos)), tiek tėvo (įtėvio, globėjo (rūpintojo)) vaidmens svarbą šeimoje, taip pat parodyti deramą valstybės ir visuomenės dėmesį bei pagarbą tėvams, įtėviams, globėjams (rūpintojams):

- padėkoti tėvams, įtėviams, globėjams (rūpintojams) už jų pasiekimus, sudarant galimybę bet kuriam asmeniui (tiek daugiavaikėms šeimoms, tiek svarbius rezultatus motinystės, tėvystės, globos (rūpybos) srityje pasiekusiems asmenims) būti įvertintam už nuopelnus motinystei, tėvystei, globai ar rūpybai;
- įvertinti nuopelnus motinystei, tėvystei, globai bei rūpybai, apimant ne tik daugiavaikiškumo kriterijų, bet ir kitus kriterijus auginant, auklėjant, ugdant, globojant bei prižiūrint vaikus, aktyviai prisidedant prie atsakingos, sąmoningos ir pozityvios tėvystės ugdymo bei šeimos instituto stiprinimo bendruomenėje, globos (rūpybos) skatinimo ir kt.

2. Siūlymo dėl kandidato apdovanojimui ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu pateikimas

Siūlymas dėl kandidato apdovanojimo ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu teikiamas užpildant (*WORD formatu*) formą „Teikimas apdovanoti ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu“ (toliau – Teikimo forma) (pridedama), kurioje turi būti nurodyta:

- 1) teikiamo asmens vardas, pavardė, asmens kodas;
- 2) kandidato kontaktinė informacija – tikslus asmens gyvenamosios vietos adresas (pašto indeksas, gatvės pavadinimas, namo numeris, kaimas/gyvenvietė, seniūnija, savivaldybė, miestas ir rajonas) ir kontaktinis telefono ryšio numeris (jei yra – elektroninio pašto adresas). Jei asmuo gyvena pas vaikus ar juo rūpinasi vaikai – vaiko, pas kurį gyvena / kuris rūpinasi, vardas, pavardė ir telefono ryšio numeris, elektroninio pašto adresas, tikslus gyvenamosios vietos adresas (kontaktui palaikyti gali būti nurodyti ir keleto vaikų telefonų numeriai ir elektroninio pašto adresai);
- 3) apdovanojimui aktualūs kandidato biografijos faktai (trumpai, įvardijant svarbiausius faktus, patvirtinančius kandidato nuopelnus motinystės, tėvystės, globos (rūpybos) srityje, bendruomenėje, visuomeninėje veikloje);

4) pildant informaciją apie tai, kad kandidatas užaugino (iki 18 m.) ir tinkamai (dorai, pilietiškai) išauklėjo 3 ir daugiau vaikų (žr. 3.1 kriterijų) turi būti:

- pateikiama informacija apie visus kandidato vaikus – tiek biologinius, tiek įvaikius ir (ar) globotinius (rūpintinius);
- nurodyti tikslūs visų vaikų duomenys (vaiko vardas, pavardė, gimimo (ir mirties – jei vaikas yra miręs) data, išsilavinimas, darbovietės (jei nedirba, trumpai paaiškinti situaciją dėl nedarbingumo, nurodyti, jei asmuo registruotas Užimtumo tarnyboje);
- aiškiai įvardinti konkretūs tinkamą vaikų išauklėjimą patvirtinantys faktai (pvz., nurodytos vaikų asmeninės savybės, pasiekimai visuomenėje, gyvenime, aktyvus dalyvavimas bendruomenėje ir pan.) bei, esant galimybei – pateikti tai pagrindžiantys duomenys (pvz., rekomendacijos iš darbovietės, švietimo / mokslo įstaigos, bendruomenės, seniūnijos ar pan.);
- teikiančiojo subjekto patvirtinimas (esant galimybei – pateikiant dokumentus), kad tiek kandidatas, tiek visi jo vaikai nebuvo teisti už sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymą, nesvarbu, ar teistumas išnykęs ar panaikintas, ir nebuvo teisti už nesunkaus ar apysunkio nusikaltimo padarymą ir teistumas yra neišnykęs arba nepanaikintas;
- teikiančiojo subjekto patvirtinimas (esant galimybei – pateikiant dokumentus), kad tiek kandidatas, tiek visi jo vaikai nėra piktnaudžiaujantys alkoholiu, psichoaktyviomis medžiagomis ar priklausantys nuo alkoholio, psichoaktyvių medžiagų, azartinių lošimų, kompiuterinių žaidimų;
- nurodytos aplinkybės, patvirtinančios, kad kandidatas yra pozityvios motinystės ar tėvystės, globos (rūpybos), atsakingumo, pasiaukojimo pavyzdys (atsakingumas,

pasiaukojimas, kitos asmeninės savybės, indėlis puoselėjant bendruomeniškumą, geranoriškumą, pilietiškumą, veiklas motinystės, tėvystės, globos (rūpybos) srityje ir pan.).

5) pildant informaciją apie motinystę, tėvystę, globą (rūpybą) ypatingomis sąlygomis (žr. 3.2 kriterijų), būtina nurodyti konkrečią informaciją dėl tėvų (įtėvių, globėjų (rūpintojų)) turimos negalios ir / ar auginamų vaikų negalios ar kitų sveikatos sutrikimų, esant galimybei – pateikti tai pagrindžiančius duomenis.

6) pildant informaciją apie kandidato išskirtinius nuopelnus tėvystės, motinystės, globos ar rūpybos srityje (žr. 3.3 kriterijų), turi būti nurodyti konkretūs faktai, patvirtinantys kandidato:

- reikšmingą pagalbą kitoms šeimoms;
- aktyvų pilietiškumą tėvystės, motinystės, globos ar rūpybos srityje;
- nuopelnus bendruomenei ir (ar) visuomenei (pvz., skatinant palankių šeimai sąlygų kūrimąsi, šeimų atstovavimą, kuriant iniciatyvas vaikams, jaunimui ir šeimoms, aktyviai dalyvaujant nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO), dirbančių šeimos, vaikų ar jaunimo srityje, veikloje ir pan.);
- svarbias asmenines savybes tėvystės, motinystės, globos ar rūpybos srityje;
- gautus įvertinimus, apdovanojimus, pripažinimus tėvystės, motinystės, globos ar rūpybos srityje, ankstesnius valstybės apdovanojimus, gaunamas valstybines pensijas;
- kitus, anksčiau nepaminėtus pasiekimus ir (ar) kitą svarbią informaciją.

Informacija gali būti pateikiama tiek visais, tiek keliais pasirinktais aukščiau nurodytais aspektais. Teikime turi būti nurodytos visos sprendimui dėl apdovanojimo ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu priimti galinčios turėti įtakos aplinkybės.

Kartu su užpildyta Teikimo forma (WORD formatu) būtina pateikti apdovanojimui siūlomo *asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją*.

Pažymėtina, kad už teikime pateiktos informacijos tikrumą ir teisingumą atsako teikimą teikiantis subjektas.

Siūlymai dėl kandidato apdovanojimo ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu (Teikimo forma ir asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopija) teikiami **iki 2024 m. vasario 15 d. (imtinai)** (Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai elektroniniu paštu post@socmin.lt). Po nurodyto termino pateikti siūlymai nebus pristatomi kandidatų atrankos komisijai ir nebus svarstomas šių kandidatūrų teikimo apdovanojimams klausimas.

3. Kriterijai, kuriais remiantis atrenkamos kandidatūros

! Pažymėtina, kad atrenkant kandidatus, gali būti teikiami apdovanojimui tos pačios šeimos tiek tėtis (įtėvis, globėjas (rūpintojas)), tiek mama (įmotė, globėja (rūpintoja)), tiek kartu, tiek atskirai, jei jie atitinka 3.1-3.6 p. numatytus kriterijus (pvz., esant daugiavaikei šeimai, kurios ir tėtis, ir mama kartu yra pozityvios tėvystės, atsakingumo, pasiaukojimo pavyzdžiai ar įkvėpimo šaltinis visuomenei, bendruomenei, valstybei, abu tėvai gali būti teikiami apdovanojimui)

•3.1. Daugiavaikiškumas

- Mamos (įmotės, globėjos, (rūpintojos)) bei tėčiai (įtėviai, globėjai (rūpintojai)), kurie užaugino (iki pilnametystės) ir tinkamai (dorai, pilietiškai) išauklėjo 3 ir daugiau biologinių ir (ar) globojamų (rūpinamų), ir (ar) įvaikintų vaikų, ir
- kartu yra pozityvios motinystės ar tėvystės, globos (rūpybos), atsakingumo, pasiaukojimo pavyzdžiai, įkvėpimo šaltinis visuomenei, bendruomenei, valstybei.

• 3.2. Motinystė, tėvystė, globa (rūpyba) ypatingomis sąlygomis (šiais atvejais, daugiavaikiškumo kriterijus gali būti netaikomas), t. y.:

- Mamos (įmotės, globėjos (rūpintojos)) bei tėčiai (įtėviai, globėjai (rūpintojai)), kurie patys turėdami negalią, augina (-o) ir auklėja (-o) vaikus ir (ar) įvaikius, ir (ar) globotinius (rūpintinius).
- Mamos (įmotės, globėjos (rūpintojos)) bei tėčiai (įtėviai, globėjai (rūpintojai)), kurie atsakingai augina (-o) ar globoja (-o) (rūpina (-o)) fizinę ar psichosocialinę negalią ar kitus sveikatos sutrikimus turinčius vaikus.

• 3.3. Išskirtinis įkvėpimo šaltinis visuomenei, bendruomenei, valstybei ar pilietiškumo motinystės, tėvystės, globos (rūpybos) srityje pavyzdys:

NVO ar bendruomenių lyderiai, visuomenininkai, įvairių iniciatyvų kūrėjai ar pan., kurie savo veikla aktyviai ir ženkliai prisideda prie šeimos, pozityvios motinystės, tėvystės, globos ar rūpybos stiprinimo šalyje, yra įkvėpimo šaltinis visuomenei, bendruomenei, valstybei motinystės, tėvystės, globos ar rūpybos srityje.

Ypatingas dėmesys skirtinas asmenims, turintiems negalią, kurie aktyviai veikia bendruomenėje ir prisideda prie šeimos, motinystės, tėvystės, globos ar rūpybos stiprinimo šalyje, atstovauja šeimų, turinčių neįgaliųjų, klausimus.

• 3.4. Nepriekaištinga reputacija

Apdovanojimui negali būti siūlomas asmuo:

1) kuris įstatymų nustatyta tvarka pripažintas kaltu dėl tyčinio nusikaltimo padarymo ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą arba nepasibaigusį laidavimo terminą;

2) kuris įstatymų nustatyta tvarka pripažintas kaltu už nusikaltimus žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, už vaiko išnaudojimą pornografijai, pelnymąsi iš vaiko prostitucijos, vaiko įtraukimą į prostituciją ar disponavimą pornografinio turinio dalykais, kuriuose vaizduojamas vaikas arba asmuo pateikiamas kaip vaikas, vaiko pirkimą arba pardavimą, taip pat už kitus tyčinius sunkius ar labai sunkius nusikaltimus ar už analogiškas veikas, numatytas kitų valstybių baudžiamuosiuose įstatymuose, neatsižvelgiant į tai, ar teistumas yra išnykęs ar panaikintas;

3) kurio elgesys ir visuomeninė veikla prieštarauja valstybės šeimos ir (ar) vaiko teisių apsaugos politikai, šeimos stiprinimo, vaiko teisių ir laisvių įgyvendinimo principams, atsakingos, sąmoningos ir pozityvios tėvystės ugdymui bendruomenėje, globos ar rūpybos stiprinimui ir pan.;

4) kurio bent vienas vaikas (įvaikis) auga ar augo šeimoje patirdamas socialinę riziką, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, dėl jos (jo) piktnaudžiavimo alkoholiu, psichoaktyviomis medžiagomis, priklausomybės nuo alkoholio, psichoaktyvių medžiagų, azartinių lošimų, kompiuterinių žaidimų, psichologinės, fizinės ar seksualinės prievartos prieš savo vaikus (įvaikius) naudojimo arba gaunamos valstybės paramos panaudojimo ne šeimos interesams; 5) kurio bent vienam iš vaikų (įvaikių) yra ar buvo nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), jis augo socialinės globos įstaigoje (išskyrus atvejus, kai vaikas (įvaikis) augo socialinės globos įstaigose dėl savo sveikatos būklės, reikalaujančios specialiosios specialistų priežiūros ir (ar) pagalbos) ar buvo įvaikintas (išskyrus atvejus, kai vaikus (įvaikius) įvaikino asmens sutuoktinis), ir (ar) jai (jam) buvo apribota tėvų valdžia jo vaikų, įvaikių atžvilgiu (išskyrus atvejus, kai laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba) nustatyta dėl objektyvių aplinkybių (motinos arba tėvo ligos ir pan.), kuris buvo nušalintas nuo globėjo (rūpintojo) pareigų Civilinio kodekso 3.246 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais arba jo su globos centru sudaryta tarpusavio bendradarbiavimo ir paslaugų teikimo sutartis buvo nutraukta dėl netinkamo jos vykdymo;

6) kuriam, pagal Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą, yra ar buvo pradėtas pranešimo apie galimą vaiko teisių pažeidimą nagrinėjimas ir priimtas sprendimas nustatyti pagalbos šeimai ir (ar) vaikui poreikį ar vaiko apsaugos poreikį.

• 3.5. Asmuo teikiamas apdovanojimui pirmą kartą

Remiantis Lietuvos Respublikos valstybės apdovanojimų įstatymo 13 straipsniu, asmuo, kuris jau buvo apdovanotas ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu, **negali būti apdovanojamas už tuos pačius nuopelnus, už kuriuos jau buvo apdovanotas.**

! Asmens nuopelnais motinystės, tėvystės, globos (rūpybos) srityje negali būti laikomas vadovavimas vaiko globos įstaigai, globos centrui, nevyriausybinei organizacijai ar kitai įstaigai, institucijai ar organizacijai, kuri dirba šeimos ir (ar) vaiko gerovės, ir (ar) vaiko teisių apsaugos, ar kt. srityje.

Kilus papildomiems klausimams, kviečiame kreiptis į Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šeimos ir vaiko teisių apsaugos grupės vyresn. patarėją Jurgitą Bučiūtę-Barysienę, el. p. jurgita.buciute@socmin.lt, tel. 865924768.